

Terug naar de sfeer van *Een keukenmeidenroman*

WAT ODEETTE
NIET *Edward Kelsey*
VERTELDE *Moore*
(MAAR JAMES
ALLANG WIST)

ROMAN

Edward Kelsey Moore

**WAT ODETTE NIET VERTELDE
(MAAR JAMES ALLANG WIST)**

1

Badend in het zweet ontwaakte ik uit een heel diepe slaap. Mijn gezicht tintelde en mijn nachtpon plakte aan mijn lijf. Derde keer deze week. De gloeiende cijfertjes van de klok op de commode stonden op 04:45. Ik hoorde het zachte geruis van de airconditioning en voelde de luchtstroom op mijn gezicht. Voordat ik naar bed was gegaan, had ik de thermostaat op vijftien gezet, dus wist ik dat het frisjes moest zijn in de slaapkamer. Dat was ook duidelijk te zien aan James, mijn snurkende echtgenoot, die zich had ingekapseld alsof het niet juli was, maar hartje winter. Hij sliep als een kind – een volwassen kind met een kaal hoofd – in de cocon van het beddengoed dat ik in mijn slaap van me af had gegooid en dat hij om zich heen had gewikkeld. Alleen het topje van zijn bruine schedel was zichtbaar boven het bloemetjespatroon van het laken. Ondanks al deze gegevens probeerde elke cel van mijn lichaam me wijs te maken dat het in de slaapkamer minstens vijftendertig graden was.

Ik wapperde me koelte toe met mijn nachtpon, maar dat haalde niet veel uit. Omdat Clarice zei dat ze de menopauze de baas bleef met meditatie en positieve gedachten en er voortdurend op aandrong dat ik dat ook moest proberen, bleef ik in het donker doodstil liggen en dacht aan koude dingen. Aan hoe de kinderen en ik vroeger gillend van pret door het koude water van de met klikjes ronddraaiende sproeier in de achtertuin renden. Aan hoe zich 's winters op de beek achter het huis van mama en papa in Leaning Tree een ijslaagje vormde, waardoor het stroompje eruitzag alsof het in cellofaan was verpakt.

Ik dacht aan mijn vader, Wilbur Jackson. Mijn vroegste herinnering aan hem was van het kippenveld dat ik kreeg als hij me optilde nadat hij op winteravonden te voet naar huis was teruggekeerd uit zijn timmermanswerkplaats. Het was dan alsof de kou van zijn overal afstraalde en nóg voelde ik hoe ik huiverde als ik over de berijpte haartjes van zijn baard streek.

Papa's timmermanswerkplaats bestond niet meer, het huis in Leaning Tree was, met beek en al, nu alweer vijf jaar het domein van huurders en mijn kinderen waren inmiddels twintig jaar te oud om door het water van onze tuinsproeier te rennen.

Helaas koelde mijn gloeiende huid niet af van deze gedachten. Ik verwenste Clarice om haar nutteloze advies dat alleen maar herinneringen had opgewekt aan de goede oude tijd – een beproefd recept voor slapeloosheid – en besloot naar de keuken te gaan. In de koelkast stond een kan water en in de diepvries lag een pak roomijs met noten. Een kleine traktatie was precies wat ik nodig had.

Heel voorzichtig, om James niet wakker te maken, ging ik rechtop zitten. James was een gemoedelijke man, maar als ik hem op zondag voor dag en dauw uit zijn slaap haalde, zou hij in de kerk met verongelijkte blikken naar me gaan zitten kijken en tot aan de lunch blijven mokken. Ik stapte in slow motion uit bed, stak mijn voeten in mijn slippers en liep in het donker naar de deur.

Hoewel ik de korte afstand van ons bed naar de keuken al ik weet niet hoe vaak in het donker had afgelegd als een van de kinderen ziek was of als zich een andere nachtelijke crisis had voorgedaan, en de meubels in onze slaapkamer al twintig jaar op precies dezelfde plek stonden, stootte ik na nog geen vijf stappen mijn kleine teen aan de oude, mahoniehouten commode. Weer uitte ik een verwensing, ditmaal hardop. Ik keek snel over mijn schouder of James er wakker van was geworden, maar hij snurkte rustig door in zijn katoenen cocon. Bezweet en moe, met een pijnlijk kloppende teen in mijn groene, badstoffen slipper, vocht ik tegen het verlangen hem wakker te schudden opdat hij mijn ellende zou delen. Ik wist me nog net in te houden en hinkte de kamer uit.

Afgezien van het gedempte gesnurk van James drie deuren verderop was in de keuken alleen het zachte gewoesj van de plafondventilator te horen. Ik deed het licht aan en keek naar de uit het lood hangende ventilator die wiebelend om zijn as draaide. Ik wist dat ik James onmogelijk de schuld kon geven van mijn opvliegers en mijn gekneusde teen, maar ik had er zo'n behoefte aan mijn misère op iemand af te reageren, dat ik bedacht dat ik wel wat stoom zou kunnen afblazen als ik hem straks in niet mis te verstane termen verweet dat hij die ventilator achttien jaar geleden weleens beter had kunnen ophangen. Maar net zoals ik de verleiding had weten te weerstaan om hem wakker te schudden en medeleven te eisen, liet ik ook dit plan varen.

Ik deed de koelkast open, haalde de kan met water eruit en besloot eventjes mijn hoofd in die koele ruimte te steken. Terwijl ik van de ijzige temperatuur stond te genieten, schoot ik opeens in de lach, want als iemand me zo zou zien staan, met mijn hoofd in de koelkast in plaats van in de oven, zouden ze vast zeggen: 'Moet je dat malle dikkerdje zien. Die weet nog niet eens hoe je je in de keuken van kant moet maken.'

Naast de kan met water stond een schaalkje met druiven die er bijzonder smakelijk en heerlijk koud uitzagen. Ik zette het schaalkje en de kan op de tafel, pakte een glas van het afdruiprek en liep ermee terug naar de tafel, terwijl ik mijn slippers uitschopte om het koude zeil onder mijn blote voeten te kunnen voelen. Ik ging zitten op wat al dertig jaar mijn vaste plek was, schonk een glas water in en stak een druif in mijn mond. Eindelijk begon ik me iets beter te voelen.

Ik hield van deze tijd van de dag, het uur voordat de zon opkwam. Nu Jimmy, Eric en Denise het huis uit waren, waren de vroege ochtenduren niet meer de tijd waarin de minuten zich voortsleepten terwijl ik met gespitste oren luisterde of er soms een kind hoestte of huilde, en in later jaren of er soms een tiener stiekem naar binnen of naar buiten probeerde te sluipen. Ik kon op mijn gemak genieten van de stilte en van de manier waarop het gelige licht van de opkomende

zon de keuken vulde en alles wat zwart en wit was geweest weer kleur gaf. De reis van Kansas naar Oz in mijn eigen keuken.

Die ochtend kwam er samen met het daglicht een bezoeker binnen: Dora Jackson. Ik sloeg mijn hand voor mijn mond om een ver-rast kreetje te onderdrukken toen ik mijn moeder zag. Ze kwam binnen via de achterdeur, haar korte, brede lichaam waggelend vanwege de ongelijke tred waarmee ze haar hele leven had gelopen omdat haar linkerbeen door een plattelandsarts verkeerd was gezet toen ze nog klein was.

Men noemde ons ‘de tweeling’, mama en mij. Twee kogelronde vrouwen met grote borsten, een omvangrijke taille, brede heupen en een gezicht dat men uit consideratie meestal ‘interessant’ noemde, met kleine ogen, dikke wangen, een breed voorhoofd en grote, maar perfecte tanden. Ik ben ietsje langer dan mijn moeder, een meter eenenzestig, maar als je foto’s van ons ziet, zou je zweren dat we een en dezelfde vrouw waren, op verschillende leeftijden.

Mijn moeder was volkomen tevreden over haar uiterlijk. Als ze op haar ongelijke benen door de stad liep, met haar grote borsten par-mantig vooruit, kon je duidelijk zien dat ze zichzelf bijzonder sexy vond. Ik heb nooit zo veel van mijn ronde lichaam kunnen houden als mijn moeder van het hare, maar dat ik haar zelfverzekerde ma-nier van lopen heb leren nadoen, is een slimme zet geweest.

Mama had die zondagochtend haar beste jurk aan, die ze alleen droeg bij zomerse bruiloften en met Pasen. Een lichtblauwe jurk met geborduurde gele bloempjes en groene blaadjes rond de kraag en de randen van de korte mouwen. Ze had haar haar opgestoken, zoals ze altijd deed bij bijzondere gelegenheden. Ze ging tegenover me zitten en glimlachte naar me.

Mama wees naar het schaal-tje met druiven op de tafel en zei: ‘Is het roomijs op, Odette?’

‘Ik probeer wat gezonder te eten. Misschien lukt het me deze zo-mer een paar kilo af te vallen,’ loog ik, want ik wilde niet bekennen dat ik de druiven alleen maar had beschouwd als een voorafje.

Mama zei: ‘Lijnen is zonde van de moeite. Het geeft niks als je een

paar pondjes te zwaar bent. En je zou op dit uur van de dag niet zo veel water moeten drinken. Je was vroeger een bedplasser.’

Ik glimlachte en dronk, als een uitdagend kind, nog wat water. Toen probeerde ik het gesprek op een ander onderwerp te brengen. ‘Wat doe je hier, mama?’ vroeg ik.

‘Het leek me wel leuk om even langs te komen om je te vertellen wat een lol ik heb gehad met Earl en Thelma McIntyre. We hebben de hele nacht herinneringen opgehaald. Ik was vergeten hoe lollig Thelma kan zijn. We hebben ons slap gelachen. En Thelma kan stiekies rollen als de beste, mooi strak maar met voldoende zuigruimte. Ik heb tegen haar gezegd –’

Haastig viel ik haar in de rede. ‘Mama! Niet zo hard praten.’ Ik keek over mijn schouder, zoals altijd als ze over die dingen begon. Mijn moeder was haar hele leven een toegewijde hasjroker geweest. Ze beweerde dat ze het deed tegen de groene staar en als je haar erop wees dat ze helemaal geen groene staar had, begon ze aan een diepgaand betoog over de voordelen van preventieve oogverzorging.

Nog afgezien van het feit dat hasjgebruik wettelijk verboden was, was het probleem met mama’s verslaving, en de reden dat ik automatisch over mijn schouder keek als ze over die dingen begon te praten, dat James nu al vijfendertig jaar bij de Indiana State Police zat. Twintig jaar geleden was mama een keer betrapt toen ze op de campus van de universiteit in het noorden van de stad een zakje marihuana had gekocht. Uit consideratie met James had het hoofd van de beveiligingsdienst van de campus haar toen naar huis gebracht in plaats van haar aan te geven. Hij had plechtig beloofd dat hij het stil zou houden, maar dergelijke dingen konden niet geheim blijven in een stadje als Plainview. De volgende ochtend wist iedereen het. Mama had zitten stikken van het lachen toen haar overtreding de daaropvolgende zondag als inspiratie bleek te hebben gediend voor de preek van de voorganger van onze kerk. James kon er de lol niet van inzien, toen niet en later ook niet.

Ik was erg nieuwsgierig naar het verhaal over haar avond met de McIntyres, het liefst zonder details over illegale handelingen, want

van alle vreemde eigenschappen die mijn moeder bezat, was de opvallendste dat ze al jaren gesprekken voerde met dode mensen. Thelma McIntyre, die volgens haar zo goed stickies kon rollen, was al meer dan twintig jaar dood. Big Earl, daarentegen, was gisteren nog springlevend geweest toen ik hem in Earl's All-You-Can-Eat had gezien. Als mama hem vannacht had gesproken, was dat voor Big Earl geen goed nieuws.

‘Big Earl is dus dood?’ vroeg ik.

‘Daar ziet het inderdaad naar uit,’ zei ze.

Ik vroeg me af hoe het leven zou zijn als Big Earl er niet meer was. Mama keek naar me alsof ze mijn gedachten kon lezen en zei: ‘Trek het je niet zo aan, lieverd. Dat is nergens voor nodig. Earl is heel tevreden.’

Dat mama spoken zag, hadden we tijdens een Thanksgivingdiner in de jaren zeventig ontdekt. We zaten met ons allen aan tafel – mama, papa, mijn oudere broer Rudy, James, Jimmy, Eric en ik. Ik was die herfst zwanger van Denise. Traditiegetrouw had ik gekookt. Van tuinieren had mama verstand. Ze had de mooiste tuin in de stad, ook toen ze nog niet een groot deel ervan aan haar geliefde marihuana-planten had gewijd. Van koken had ze de slag nooit te pakken gekregen. De laatste keer dat mama had geprobeerd een feestelijke maaltijd te bereiden, hadden we de geblakerde geglaceerde ham aan de hond gegeven en zelf genoeg moeten nemen met hardgekookte eieren. De hond had één hap van de ham genomen en toen zes uur zitten janken. Het arme dier was er nooit helemaal overheen gekomen. En zo was ik op mijn tiende gepromoveerd tot chef-kok van de familie en was onze hond de enige vegetarische hond in het zuiden van Indiana.

Het Thanksgivingdiner in kwestie was heel genoeglijk begonnen. Alle gerechten waren uitstekend gelukt en iedereen zat te smullen. We maakten grapjes en waren allemaal blij dat Rudy erbij was. Aangezien mijn broer meteen nadat hij van school was gekomen naar Indianapolis was vertrokken, zagen we hem niet vaak. Mijn zoontjes kenden hun oom amper. Iedereen vermaakte zich, behalve mama,

die de hele middag al prikkelbaar was geweest en zich een beetje verward had gedragen. Naarmate de maaltijd vorderde, raakte ze steeds meer uit haar hum, zat binnensmonds te mompelen en viel scherp uit als iemand vroeg wat er was. Uiteindelijk stond ze op. Ze greep een botervlootje en smeed het naar een hoek van de kamer. Ze schreeuwde: ‘Godverdomme nog aan toe!’ – mijn moeder kon enorm vloeken als ze het op haar heupen had – ‘Godverdomme nog aan toe! Ik ben jou goed zat, Eleanor Roosevelt. We hebben je niet uitgenodigd en het is hoog tijd dat je ophoepelt.’ Ze wees met een beschuldigende wijsvinger naar de hoek van de kamer, waar de zacht geworden roomboter, met het donkergroene plastic botervlootje er nog aan vastgekleefd, langs de muur naar beneden gleed en een glanzend spoor achterliet, als van een vierkante slak. Mama keek naar de verbijsterde gezichten rond de tafel en zei: ‘Kijk niet zo raar. Ze was misschien een volmaakte dame toen ze in het Witte Huis woonde, met haar kanten onderleggertjes en vingerkommetjes, maar sinds ze is gestorven, komt ze om de haverklap hier, dronken als een tor, om ruzie uit te lokken.’

Later kwam Jackie Onassis ook bij mama buurten, maar zij gedroeg zich tenminste netjes.

Papa reageerde op het nieuws dat mama spoken zag met vergeefse pogingen haar over te halen zich te laten onderzoeken. James en ik maakten ons grote zorgen om haar, al deden we tegenover de kinderen alsof er met hun oma niets aan de hand was. Rudy besloot dat Indianapolis niet ver genoeg verwijderd was van de gekte van zijn familie en verhuisde een maand later naar Californië, waar hij sindsdien is blijven wonen.

Nu reikte mama over de keukentafel heen om met haar vinger in mijn arm te prikken. ‘Ik heb een nieuwtje voor je,’ zei ze. ‘Dat mens dat met Earl samenwoonde?’ Met ‘dat mens’ bedoelde ze Big Earl’s tweede vrouw, Minnie. Mama kon Minnie niet uitstaan, dus sprak ze haar naam nooit uit en weigerde ze te erkennen dat ze met Earl getrouwd was.

‘Thelma zegt dat ze in de voorkamer een fontein heeft laten ma-

ken, op de plek waar Thelma en Earl de stereo-installatie hadden. Moet je nagaan! Weet je nog wat een goede stereo dat was? De beste die ik ooit heb gehoord. Ze hadden er een heel jaar voor gespaard. God, wat een feesten hebben we in dat huis gehouden.'

Mama keek naar me terwijl ik nog een paar druiven at en zei: 'Earl heeft zulke lieve dingen over jou gezegd. Hij was dol op je. En ik hoef jou niet te vertellen hoeveel hij van James hield.'

James hield ook van Big Earl. Earl McIntyre was de vader die James nooit had gehad. James' eigen vader was een vuile schoft die hem en zijn moeder in de steek had gelaten toen James nog maar een kleine dreumes was. James' vader was lang genoeg gebleven om een paar lelijke littekens achter te laten en had voordat de politie hem te pakken had kunnen krijgen, de benen genomen om ergens anders nog meer schade te gaan aanrichten. Het zichtbare litteken was bij James een halvemaanvormig, bobbelig lijntje op zijn kaak, veroorzaakt door een scheermes dat voor James' moeder bedoeld was geweest. De diepere, onzichtbare littekens die James aan hem had overgehouden, kon alleen ik zien. En Big Earl.

Nadat James' vader ervandoor was gegaan, hadden Big Earl en Miss Thelma ervoor gezorgd dat James en zijn moeder altijd voldoende te eten hadden. Big Earl had juist de *diner* All-You-Can-Eat geopend, de eerste zwarte man die in Plainview een eigen bedrijf was begonnen, en hij verdiende er waarschijnlijk nog niet veel aan, maar hij had James' moeder in dienst genomen als zijn allereerste employee, en toen ze later vanwege haar longemfyseem niet meer kon werken, had hij nog heel lang haar salaris doorbetaald. Nog belangrijker was echter dat de McIntyres toezicht hielden op James, zodat hij niet in zijn vaders voetstappen zou treden, en dat is iets waar ik hun mijn hele leven dankbaar voor zal blijven.

Dat was Big Earl. Een goede, sterke man die anderen hielp ook sterker te worden. Iedereen hield van hem, en niet alleen zwarten. Je kon met je problemen altijd bij Big Earl terecht. Als je je hart bij hem uitstortte, luisterde hij aandachtig en knikte geduldig, alsof hij de problemen waar je mee zat voor het eerst hoorde, ook al had hij

zelf heel wat meegemaakt en jouw soort verdriet al honderd keer aangehoord. Als je klaar was, wreef hij met zijn grote handen over de witte stoppeltjes die zo mooi afstaken bij het glanzende zwart van zijn huid en zei hij: 'Ik zal je vertellen wat je moet doen.' En als je verstandig was, deed je wat hij zei. Hij was een slimme man. Een man die erin was geslaagd op een eerlijke wijze zijn brood te verdienen, zijn waardigheid te behouden en oud te worden, wat voor een zwarte man in die tijd in het zuiden van Indiana uitzonderlijk was. Vele anderen hadden het geprobeerd en jammerlijk gefaald.

En nu was Big Earl dood, als ik mama mocht geloven. Maar dat was nog maar de vraag.

Mama zei: 'Waar had ik het over? O ja, de fontein. Volgens Thelma is dat monster in haar voorkamer een meter tachtig hoog en moet het een naakt, blank meisje voorstellen dat water uit een kan op het hoofd van een ander naakt, blank meisje giet. Het idee!'

Ik schonk peinzend nog een glas water in. Mama's blik op de wereld, de echte en die van de geesten, was vaak onjuist. En ze zei zelf dat geesten het leuk vonden om je in de maling te nemen. Misschien had de aangeschoten, ruziezoekende Eleanor Roosevelt haar op de mouw gespeld dat Big Earl dood was. Ik besloot het van me af te zetten tot we straks na de mis met onze vrienden gingen lunchen in Earl's All-You-Can-Eat. Dat was al jaren vaste prik. Een paar jaar geleden hadden Little Earl en zijn vrouw Erma Mae het beheer over het restaurant overgenomen, maar Big Earl kwam elke dag om zijn zoon en schoondochter een handje te helpen. Ik zou vandaag dus in elk geval opheldering krijgen.

'Je hebt me nog niet uitgelegd waarom je op de vroege morgen zo veel water zit te drinken,' zei mama.

'Ik had het zo warm toen ik wakker werd en zocht iets om af te koelen,' zei ik, terwijl ik nog een slok nam. 'Opvliegers.'

'Opvliegers? Ik dacht dat je daar inmiddels overheen was.'

'Dat dacht ik ook, maar blijktbaar is dat niet zo.'

'Misschien moet je daar dan eens naar laten kijken. Je moet oppassen met de overgang want je kunt er rare dingen aan overhouden.'

Toen het bij je tante Marjorie begon, veranderde er bij haar zo veel dat ze uiteindelijk een man is geworden.’

‘Welnee.’

‘Oké, ze is niet echt een man geworden, maar ze kreeg wel een snor, schoor zich kaal en ging voortaan in een overall naar de kerk. Ik zeg niet dat het haar niet stond; ik zeg alleen dat er een rechtstreeks verband bestond tussen haar eerste opvlieger en dat gevecht in die bar waarbij ze om het leven is gekomen.’

Ik stak een druif in mijn mond en zei: ‘Ik zal het onthouden.’

We zwegen een poosje. Ik dacht na over Big Earl, ook al had ik me voorgenomen dat niet te doen. Mama was verzonken in haar eigen gedachten. Op een gegeven moment stond ze op en liep ze naar het raam dat uitzicht had op de tuin aan de zijkant van het huis. Ze zei: ‘Het wordt een prachtige zondagochtend. Ik hou van warm weer. Jij kunt beter nog wat gaan slapen voordat je naar de kerk gaat.’ Ze draaide zich naar me om en zei, precies zoals ze had gedaan toen ik nog klein was: ‘Vooruit, naar bed.’

Ik stond gehoorzaam op, spoelde mijn glas om boven de gootsteen, zette het half leeggegeten schaalje met druiven en de kan met water weer in de koelkast en keerde terug naar de slaapkamer. Voor dat ik de keuken verliet, zei ik: ‘Doe papa de groeten van me.’

Maar mama was de achterdeur alweer uit geglipt. Door het raam zag ik haar langzaam door mijn armetierige tuin lopen. Ze stopte en schudde meewarig haar hoofd om de onvolgroeide planten, de door insecten aangevreten groenten en de zielige bloemen in de perkjes. Ik wist nu al wat ik bij haar volgende bezoek te horen zou krijgen.

Terug in de slaapkamer stapte ik in bed en kroop dicht tegen mijn man aan. Ik steunde op één elleboog, leunde over James heen en kustte het bobbelige litteken op zijn kaak. Hij knorde, maar werd niet wakker. Ik ging liggen en schurkte me tegen zijn rug. Toen reikte ik met mijn arm om hem heen en legde mijn hand op zijn buik. Knus tegen mijn man aan in het midden van ons kingsize bed viel ik in slaap op het ritme van zijn ademhaling.

In het jaar dat hierop volgde, heb ik vaak aan die zondagochtend

gedacht, aan hoe ik dankzij mama's bezoek was afgekoeld en opgekikkerd. Hoe groot de problemen ook waren die zouden komen, ik moest elke keer glimlachen als ik terugdacht aan dat bezoek en aan hoe lief het van haar was geweest om even langs te komen, uitgedost in de hemelsblauwe jurk die ik niet meer had gezien sinds we haar daarin zes jaar eerder hadden begraven.

2

Ik ben in een boom geboren. In een plataan, om precies te zijn. Dat was vijfenvijftig jaar geleden en ik was meteen een plaatselijke beroemdheid, al was de roem van korte duur omdat enkele maanden na mij nog twee baby's ter wereld kwamen – twee meisjes die mijn beste vriendinnen zouden worden – op manieren die mijn boomgeboorte meteen een stuk minder spectaculair maakten. Ik noem de boom dan ook alleen omdat ik mijn hele leven heb moeten horen dat deze gebeurtenis verklaart waarom ik ben zoals ik ben: dapper en sterk volgens degenen die me graag mogen, mannelijk en stijfkoppig volgens degenen die een hekel aan me hebben. Het verklaart waarschijnlijk ook waarom ik, nadat ik van de eerste schrik bekomen was, niet verbaasd was toen mijn dode moeder bij me kwam voor een babbeltje.

Ik ben in die plataan geboren omdat mijn moeder naar een medicijnvrouw was gegaan. Mama was een intelligente, sterke vrouw. Ze heeft haar hele leven hard gewerkt, tot en met de dag waarop ze door een beroerte werd getroffen, juist op het moment dat ze een steen oprapte om naar een eekhoorn te gooien die bollen opgroef in haar bezienswaardige tuin. Van haar kracht was echter niet zo veel meer over toen ze zich halverwege de tiende maand van haar zwangerschap afvroeg of er ooit een eind aan zou komen. Zeven jaar eerder was Rudy keurig op tijd geboren. Op mijn broer waren drie baby's gevolgd, die er geen van allen in waren geslaagd langer dan een paar maanden in mijn moeders baarmoeder te blijven zitten. En nu was ik op komst en weigerde ik haar lichaam te verlaten.

Voordat ze naar de medicijnvrouw was gegaan, had mama alle trucjes die haar familieleden haar hadden aangeraden al uitgeprobeerd. Mijn grootmoeder had gezegd dat ze bij elke maaltijd Spaanse pepers moest eten omdat het kind het dan zo warm zou krijgen dat het vanzelf naar buiten zou komen. Mama volgde haar advies op en kreeg na drie dagen zulke buikkrampen dat ze tweemaal abusievelijk dacht dat het weeën waren. Tweemaal ging ze met papa naar het kleurlingenziekenhuis in Evansville en beide keren kwam ze zonder baby thuis.

Mijn moeders zus fluisterde haar in het oor dat seks de enige manier was om de baby eruit te krijgen. ‘Zo is het kind erin gekomen, Dora,’ zei tante Marjorie. ‘Het is de enige manier waarop je het eruit kunt krijgen.’

Mama zag de seks wel zitten, al was het maar om de tijd door te komen terwijl ze op de baby wachtte, maar papa was minder geestdriftig. Mama woog voor ze zwanger was geworden al tweemaal zoveel als hij en toen ze die avond boven op hem ging zitten en hem wakker maakte met de mededeling dat ze verlost wilde worden, keek hij zo angstig dat ze van de sekstherapie afzag en haar toevlucht nam tot zwarte kunst.

Zoals ik al zei, was dit in 1950. In die tijd gingen er in Plainview veel mensen, zowel blanken als zwarten, regelmatig bij een medicijnvrouw te rade. Sommigen doen dat nog steeds, maar tegenwoordig zijn alleen de allerarmste en bijgelovigste mensen, hoofdzakelijk uit de nabijgelegen gehuchten in de Appalachen, bereid het openlijk toe te geven.

Mama dacht dat ze van de medicijnvrouw een drankje of een papje zou krijgen – medicijnvrouwen deden veel met papjes – maar in plaats daarvan kreeg ze instructies. Als ze precies om twaalf uur ’s middags in een plataan zou klimmen en haar favoriete gospel zou zingen, zei de medicijnvrouw, zou de baby komen.

Zo waren medicijnvrouwen. Ze voegden aan hun remedies altijd een ingrediënt toe dat de goedkeuring wegdroeg van de baptisten – een gebed, een spiritual of een spreuk die de mensen waarschuw-

de tegen de goddeloosheid van de lutheranen – zodat je naar een medicijnvrouw kon gaan zonder je zorgen te hoeven maken dat je onsterfelijke ziel er later voor moest boeten. Op die manier hadden hun klanten geen last van gewetenswroeging en hadden de medicijnvrouwen geen last van de predikers.

Het was een winderige dag toen mijn moeder een gammele, oude ladder naar de plataan in het bos achter haar huis sleepte, tegen de stam zette en naar boven klom. Ze nestelde zich zo gerieflijk als in haar situatie mogelijk was in de vork van twee takken en begon te zingen.

Mama zei vaak schertsend dat als ze een rustiger nummer had gekozen, iets in de trant van ‘Mary, don’t you weep’ of ‘Calvary’, ze misschien niet het leven zou hebben geschonken aan zo’n eigenaardige dochter. Maar ze koos swingend en wel voor ‘Jesus is a rock’ en zwengelde daarbij zo enthousiast met haar benen, dat ze de ladder per ongeluk omschopte en niet meer uit de boom kon komen. Ik werd om één uur geboren en heb de hele middag in de plataan doorgebracht, tot mijn vader om zes uur thuiskwam en ons redde. Ze besloten me Odette Breeze Jackson te noemen, ter ere van het feit dat ik in de openlucht het levenslicht had aanschouwd.

Zoals vaak gebeurde als een kind onder ongebruikelijke omstandigheden ter wereld kwam, voelden oude mensen, die beweerden geschoold te zijn in de wijsheden van hun voorouders, zich geroepen de gelegenheid aan te grijpen om naargeestige waarschuwingen te uiten.

Mijn grootmoeder voerde de zwartkijkers aan door te voorspellen dat mij een sombere toekomst wachtte. Als je haar uitleg mocht geloven, was het zo dat bij een kind dat niet op de grond werd geboren, de eerste natuurlijke angst ontbrak, de angst om te vallen. Dat had een noodlottige kettingreactie tot gevolg met als uiteindelijk resultaat dat het kind zijn hele leven behept zou zijn met onbevreesdheid. Ze zei dat er voor een onbevreesde jongen nog hoop bestond dat hij een held zou worden, maar dat een meisje dat geen angst kende waarschijnlijk een roekeloze dwaas zou worden. Mijn moeder nam

dat voor kennisgeving aan, al was zij geneigd te geloven dat ik een heldin zou worden. Men mag hierbij niet vergeten dat mijn moeder het als volwassen vrouw een goed idee had gevonden om in een boom te klimmen terwijl ze tien maanden zwanger was en dat er dus de nodige vraagtekens gezet moeten worden bij haar beoordelingsvermogen.

Vrijwel iedereen leek van mening te zijn dat het als een slecht voorteken moest worden beschouwd als een kind op een uitzonderlijke wijze ter wereld kwam. Niemand zei: ‘Wat geweldig van je dat je erin geslaagd bent van een gezonde jongen te bevallen terwijl je midden op het meer in een roeiboort zat.’ Nee, de mensen schudden hun hoofd en fluisterden tegen elkaar dat het kind op een kwade dag waarschijnlijk zou verdrinken. Niemand zei: ‘Wat dapper van je dat je helemaal in je eentje in het kippenhok van je baby bent bevallen.’ Nee, ze zeiden dat het kind een kippenverstand moest hebben en behandelden het dienovereenkomstig, zelfs als duidelijk werd dat het kind een klein genie was. Ik viel in dezelfde categorie als het verdoemde kind dat op het water zijn eerste levenlicht had aanschouwd en het sulletje dat tussen het pluimvee ter wereld was gekomen, want ik was in een boom geboren en zou daarom nooit beseffen wanneer ik bang moest zijn.

Ik luisterde naar wat er over me werd gezegd en omdat ik niet beter wist, raakte ik ervan overtuigd dat ik een kleine, bruine krachtpatser was. Ik banjerde door het leven als de aanvoerster van de Amazones. Ik raakte slaags met volwassen mannen die tweemaal zo groot en tien keer zo sterk waren als ik. Ik deed dingen die me een slechte reputatie bezorgden, maar in plaats van mijn lesje te leren, ging ik er gewoon mee door. En op de ochtend dat ik mijn dode moeder voor het eerst in mijn keuken zag, werd me duidelijk dat ik nog iets van haar had meegekregen waardoor ik gewoon met haar kon praten terwijl ik druiven zat te eten, zonder aandrang te voelen gillend weg te rennen.

Ik weet echter hoe ik in werkelijkheid ben. Ik ben nooit onbevreesd geweest. En zelfs als ik dat had geloofd, zou die mythe door

het moederschap snel verdreven zijn. Maar toch, elke keer dat de logica dicteerde dat ik er beter vandoor kon gaan, hoorde ik een stemmetje dat in mijn oor fluisterde: 'Je bent in een boom geboren.' En vanwege dat stemmetje ben ik nooit iets uit de weg gegaan.

Lees verder in *Wat Odette niet vertelde*
(*maar James allang wist*)

Eerste druk 2013

Oorspronkelijke titel *The Supremes at Earl's All-You-Can-Eat*
Published in the United States by Alfred A. Knopf, a division of
Random House, Inc., New York

Copyright © 2013 by Edward Kelsey Moore

Copyright © 2013 voor deze uitgave:

De Kern, een imprint van Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Els Franci-Ekeler

Omslagontwerp Villa Grafica

Omslagillustratie © Shutterstock

Opmaak binnenwerk Hans Gordijn, Baarn

ISBN 978 90 325 1348 1

ISBN e-book 978 90 325 1349 8

NUR 302

www.dekern.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door
geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.